

Da Cagliatscha fin Kremenec

Poesias d'in schurnalist grischun da Berna

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **L'onn passà ha Andreas Saurer guadagnà la concorrenza lirica da la chasa editura Orte. Sco premi edescha Orte in cudesch cun poesias dal victur. Quel è uss sin maisa: «Freie Sicht bis Cagliatscha».** El è creschì si ad Andeer ed ha fatg là la scoletta rumantscha. Tuttina sto el conceder. «Jau hai spendrà be intginas mieulettas dal sutsilvan da mia scoletta en mia vita da creschids.» Ma era, sche Saurer na discorra betg pli rumantsch, cuchejian qua u là intginas silbas sutsilvanas ord sias poesias. Cunzunt en l'emprim chapitel dal cudesch «das dorf» ins-

cuntran ins inqual expressiun rumantscha sco per exempel la «onda clara».

«Lapidaria» munta Andeer

«träumen von den anden / und sehen exakt bis cagliatscha», uschia finescha la poesia «tgea muntsulej». Ella descriva il schuschuri da purs e turists sin ina spunda d'ina vallada, atra la quala il giuven Rain cula en ina direenziun, ed il traffic serpegia gist en l'autra direenziun vers il Mar mediterran. Igl è ina poesia plain cuntrasts, tranter vatgas da latg e «strandkörbe» che raquinta forsa d'ina vita alpina deditg sflurida ed ina nova vita alpina in pau absurda.

«Lapidarianturn» tuna per insatgi da lieunga tudestga probabel sco in text ord il dadaissem. Ma en realitad consista la poesia en sia emprima strofa da nums geografics d'Andeer. La segunda strofa rimna intgins nums da mises e dad alps. E la terza strofa cuntegna ils nums da tschintg pizs. Da leger dad aut tuna la poesia sco sch'insatgi murmagnass ina furmla magica misteriusa. Igl è ina cascada sinfonica singulara.

En il glossar a la fin dal cudesch vegn explitgà che «Lapidaria» na haja da far nagut cun lapidar en il senn da trugl u tup. «Lapidaria» saja il pled latin per Andeer. Uschia obtegna il titel «Lapidarianturn» ina muntada reala per il lectur rumantsch, numnadain «anturn Andeer». Ma per il lectur tudestg restan titel e cuntegn in lign.

Sche la pasch perda la color

«hier gaffen uns nur / die gipfel über die Schulter», cumenza la poesia davart Berna en il segund chapitel «die stadt». Igl è sorprendent co Saurer descriva cun paucs plects la situaziun geografica da la citad, e raquinta en tschintg lingias gist il sa sentir dals abitants da la chapitala svizra: «unter uns sind wir / und lechzen / nach gesellschaft / nach weite / und nach aussicht.»

Ils chapitels «wankende wahrheit» e «paarlaiten» cuntegnan intginas ivettas liricas cun in minimum da plects ed in maximum da vardads. Uschia per exempel la poesia «Gewohnheit» en la quala las bandieras da la pasch pendan en l'Europa giu dals balcuns e perdan plaunsieu la color.

In viadi liric en l'ost da l'Europa

En l'ultim chapitel «oronz & janosik»

banduna Saurer la Svizra e va cun il lectur sin viadi en Slovachia, en Pologna u en l'Ukraine. En quest chapitel inscuntran ins chavazzins politics e pitschens maletgs atmosferics da citads u vitgs en l'ost da l'Europa.

Entant ch'il cudesch ha cumenzà sin il mises a Cagliatscha cun vista sin il giuven Rain, guarda il lectur a la fin dal cudesch giu dal piz Kremenec – sin ils cunfins da trais pajais – e suonda en patratg il flum che cula fin pli en l'ost dal pajais slovac.

Curt e bun

Andreas Saurer (1963) è creschì si ad Andeer. El ha studegià istorgia e litteratura tudestga a Berna, Berlina e Siena. Suentar ha el lavurà plirs onns tar la «Bündner Zeitung» a Cuir. Dapi il 1995 è el redactor per l'exteriur tar la «Berner Zeitung». El è sa spezialisà sin tematicas da l'Italia e dal Balcan ed ha scrit in studi davart la modernisaziun e la tradiziun en ina vischnanca rumena dal 1918–1989. Quest studi è cumparà il 2003 tar il Gardez Verlag.

Poesias da Saurer en fin uss vegnidadas publicadas en differents revistas litteraras da la Svizra, en Rumenia, en Germania ed en l'Austria. A la concorrenza lirica Stauffacher a Berna ha Saurer pliras giadas obtegnì premis. Ses emprim cudesch «Berg mit Madonna / Munte cu Madonna» è biling, tudestg e rumen.

Il schurnalist e poet Andreas Saurer.

FOTO A. BLATTER